

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 482 Lel.

Fél évre 216 Lel.

Negyed évre 108 Lel.

Havonta 86 Lel.

Hirdetések díjazás szerint
vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

A takarékbetétek állandó értéke.

Hetek óta élénk eszmecsere tárgyát képezik Románia pénzügyi köreiből, főleg pedig Erdélyben az *Aradi Közlönynek* a valorizációról, az állandó értékéről, a bankbetétek értékállandósításáról írott sorozatos cikkei, amelyek egészen új gondolatot vetettek fel, fontos pénzügyi és gazdasági problémát állítottak a szakemberek elé. Az feltegettük több cikkben, hogy a mai valutaingadozások mellett indokolatlan károsodás éri a tőketulajdonosokat. A takarékbetétek értéke a tőzsdéi árfolyamjegyzések szerint alakul és rendszerint nagy mértékben devalválódik az eső kurzusok folytán. A hitelező kevesebb értékű pénzt kap vissza még nagyobb kamattal is, mint amilyen értékűt kihitelezett. A tőketulajdonos vesztesége igazságtalan és meg kell találni a módot a normális pénzügyi helyzet visszaállítására. Ez két eszközzel érhető el. Az kell formálni a hitelező és az adós közötti jogviszonyt olyanformán, hogy ne a hitelező, hanem az, aki a pénznek tulajdonképpen hasznát látja, az adós vállalja a pénz esetleges elértéktelenedésével járó rizikót. Keresni kell egy állandó értékűt, amellyel mint számolási értékkel kiküszöböljék az állandó valutaingadozások bizonytalanságait. Ezekkel a problémákkal foglalkoztak cikkeink és több külföldi példa mellett rámutattunk egy budapesti nagy pénzintézet kezdeményezésére, amely bevezette a buzaвалютát és fizetéseinek buza-betétet és buzahitelt nyitott.

Cikkeinknek széles visszhangja támadt egész Romániában annál inkább, mert a nyugati államokban is állandóan felszínre lépett a valorizáció kérdése és nem lehet többé a napirendről levenni az adósságok és bankbetétek értékállandósításának kérdését. Az értékek hosszú időn át tartó folytonos eltolódása végre tisztánlátásra kezd vezetni a pénzügyi kérdésekkel foglalkozókat, akik ráeszmélnek arra, hogy mást jelent a szám, és mást az érték. Az érték állandó, a számok változnak. A számok nem jelentenek egyebet, mint az állandó értékkel bíró anyagtól fizetendő papírpénz összegét.

A mai idők lehetetlen pénzügyi állapotait szemléltetően jellemzi a következő példa: Ha egy földbirtokos egy évtizeddel ezelőtti felvett birtokára 100.000 koronát, ami akkor egyenlő volt 20.000 dollárral, az ma, amikor annak a földbirtoknak hozadéka számokban kifejezve igen magas összegre rug, a tartozást 2:1 arányban számítva is, 50.000 leivel ki lehet fizetni. 50.000 lei ma 250. dollár! Magyarországon pedig nem egészen 20 dollárral fizeti ki azt a 100.000 koronát, amelyet mint 20.000 dollár értéket kapott. — Magyarországon ma egy használt kabátért meg lehet kapni 100.000 koronát, egy használt kabát mai árával tehát tehermentesíteni a birtokát. De más példa is van, tényleg megtörtént eset. Egy aradi nagybirtokos Csanád-megyében lévő földbirtokán évtizedek óta bekebelezve állott négyszázezer korona. Generációkon át remélni sem lehetett, hogy ezt kifizessék. Még részletekben sem, nemhogy egy összegben. A most bekövetkezett óriási konjunkturák mellett kifizette alig 15 méter-mázsa buza árából.

Éreznie kell mindenkinek, hogy itt valahol hiba van. Eddig csak a számokkal foglalkoztak és aki 100.000 koronával tartozott, az 100.000 koronát, vagy leiben öt-

venezer lelt fizetett vissza és nem a koronának akkori értékét, a mellyel a korona a kölcsönvétel idején bírt. A budapesti pénzintézetek legtöbbször már értékkel dolgozik és nem számokkal, valori-

zált hitellel és ez a kérdés most már nálunk is felszínre került. — Lapunk legközelebbi számában rámutatunk ama hullámokra, amelyeket Bucurestiben vert fel az *Aradi Közlöny* kezdeményezése.

Bonyodalmak a bolgár forradalom miatt.

Hír az új kormány lemondásáról :: Behívják a szabadságot katonákat.
Jugoszlávia katonai intézkedései :: Sztambulinszky védekezik.

Bécsből táviratozzák: Belgrádi jelentés szerint nagy feltűnést keltett az a hír, hogy a most megalakult Cankow-kormány már vissza is lépett és helyébe Alexandrow kabinetje került. Alexandrow a macedónok egyik ismert vezetője. A hírt még nem erősítették meg hivatalosan, sőt a bécsi bolgár követség ma táviratot kapott, amelyet Cankow irt alá és amelyben arról értesíti, hogy az országban a nyugalom helyreállt. Egy másik belgrádi jelentés szerint a hadügyminiszter rendeletet adott ki, hogy a hadsereg szabadságon levő tagjai azonnal kötelesek szabadságukról bevonulni. A visszahívottak között a szófiai kaszárnyákban egvenruhákat osztanak ki. A belgrádi Tribuna azt írja, hogy a jugoszláv kormány kérdést intézett az új bolgár kormányhoz, hogy hajlandó-e betartani a neuillyi békeszerződést és a Jugoszlávia és Bulgária között létrejött nisi egyezmény alapján áll-e? Tagadó válasz esetén a jugoszláv kormány meg fogja tenni mindazokat az intézkedéseket, amelyek a jugoszláv határ megvédésére szük-

ségesek. Pribicevics Szvetozán volt jugoszláv miniszter, a demokraták egyik vezetője kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy a jelenlegi új bolgár kormány veszedelmet jelent Jugoszláviára nézve, mert könnyen lehetséges, hogy Jugoszlávia ellen akciót kezd. Pribicevics szerint szükséges volna intervenálni abban az irányban, hogy Jugoszláviában változtassák meg a politikai rendszert. A legújabb belgrádi jelentés szerint a jugoszláv hadügyminiszterium is rendeletet adott ki a hadsereg szabadságotlájának bevonulására. A hadügyminiszter minden katonai parancsnokot utasít, hogy az aratási szabadságon levőket azonnal vonulassák be csapattesteikhez. Egyes lapok ezt a rendelkezést azal igyekeznek magyarázni, hogy fegyvervaksolat vált szükségessé és ezért hívta vissza a szabadságosokat a hadügyminiszter.

Budapestről táviratozzák: Az Est Szófiába küldött tudósítója jelenti: Sztambulinszky még szabad és parasztjai között van Tatar Pazardzikhben, amely helység Szófia és Philipponolisz között

Emlékezések

Böhm Pál aradi tartózkodásáról.

A Reinhart-ház udvarában él az öreg Herling bácsi, az aranyozó mester. Régi kedélyes aradi burger, aki fiatal éveiben a legnagyobb magyar festők egyikének, Böhm Pálnak volt festőmestere és az Aradon töltött éveiben híres inasa és osztályosa. A fehér hajú Herling bácsi szeretettel s szívesen mondotta el akkori élményeit, amelyeket a nagyá lett festő mellett átélt. Az ő előadása alapján írom le a kis kulturtörténetet Arad régi életéből.

1866-ban, alacsony, szőke, hosszú hajú fiatalember volt Böhm Pál, aki küzdelmes harcot folytatott az akkor még kicsiny városban a megélhetésért. Volt a Deák Ferenc-utca és főtér sarkán (a mai Neumann-ruhatelep helyén) egy Priegl nevű üveg- és porcellánkereskedő. Ebbe az üzletbe hordta a fiatal festő a képeit eladásra. Az üzletben képkeretezés is folyt

s a vásznat bekeretezve, mindjárt áruba is bocsájtották. Az itt eladott képek közül legjobban emlékszik a négy évszakot ábrázoló festményekre, amelyekből több példány is készült és valamennyi aradi család birtokába került. Ma már nyomuk veszett e műveknek. Igen sok cigány- és paraszt-generáció is a Priegl-üzlet utján került forgalomba, amelyekből több aradi családnál találunk ma is eredeti példányokat. Ilyen kisebb kép, lehetett 100—120 darab is forgalomban. Az akkori viszonyokat figyelembe véve egy-egy kép ára 20—30 forint volt.

Majdnem két évig dolgozott ilyen módon Böhm, de még sem tudott nagyobb megrendelésre szert tenni, míg a véletlen segítségére nem jött.

Már nem igen tudott pénzt szerezni s a lakásából is kitétek.

Az Eötvös-utcában volt a „Petőfi-csárda”. Samu bácsi, a csárda gazdája hitelezte neki s mivel a

Zoltán-utcai lakásából, ahol szép szobája volt, kitétek, néhány napja már bizony a korcsma padon töltötte éjszakáit. Persze a rendetlen élet kócosná és felszínre kopottá tették a piktorot. Történt, hogy egy nap beállított korán reggel a csárdába Bércy, akkori aradi postamester, és mint hivatalbeli embernek feltűnt a padon ülve alvó fiatalember. A régi erkölcsös ember persze mód nélkül felháborodott az ilyen látványon és felelősségre vontta Samu bácsit, hogy miért engedi elzúllani és ott aludni a fiatalembert.

Samu bácsi csendesen és szótogva pártfogásába vette Böhmöt és elmondta, hogy tehetséges festő, de most nem igen tud dolgozni, meg nincs is pénze, hát ő szánalomból megígéri. Bércy postamester érdeklődött, hogy tud-e arcképet is festeni? Samu bácsi pedig olyan kelkesen ajánlotta Böhmöt, hogy a postamester felhívta magához. Rendelt nála egy portait és

felelős. Itt szervezi az ellenállást a kormány csapatai ellen, amelyek bekerítették Sztambulinszkvék el-sáncolt hadállásait. A volt miniszterelnök fellegyverzett parasztjainak számát legfeljebb kétezerre becsülik. A vasuti forgalom rendes. A vasutvonal mentén a parasztság mindenütt a földet dolgoztat, sehol nyoma sincs az izgalomnak. Katonai csapatok nem mutatkoznak. Szófiában nyugalom uralkodik. Ha a falakon proklamációk nem volnának az új kormány rendelkezéseivel, semmi sem mutatná az átalakulást. Az új kormány mindenütt felülkerekedett és tökéletesen ura a helyzetnek. Amikor a tudósító Szófiába érkezett, éppen beüzenték Goskoff képviselőt, Bojev szobranjé-elnököt és Duparionov volt minisztert, akik a török, illetve a szerb határon át akartak menekülni. A forradalmi események éjszaka szinte váratlanul törtek. Az új kormány csak a politikailag exponált hatósági vezetőket cserélte ki.

Bucurestiből táviratozzák: A Dimineata jelentése szerint Várnában nagy utcai harcok folynak. A paraszti csapatok ágyúkkal is fel vannak szerelve. A kormány-csapatok az utcai harcokban nagy veszteségeket szenvedtek. A hatóságok az összes nagyobb épületeket kórháznak rendezték be és a férfi lakosságot fellegyverzték.

Prágából táviratozzák: Daschlow volt bolgár belügyminiszter, prágai bolgár követ felszólította az összes bolgár követségeket, hogy ne engedelmességedjenek a mostani rezsimnek. Ertesíti a követeket, hogy a jelenlegi kormány nem életképes, mert Sztambulinszky érdekében nagyszabású önkéntes csapatszervezések vannak folyamatban.

Bucurestiből táviratozzák: A bucarestii lapok Ruszesukba kül-

hogyan valamilyen ruhája is legyen mindjárt 50 forint előleget adotti neki. Böhm Pál pedig boldogan sietett a régi lakásához, ahol kifejezte firtózását, rögtön hívatta Miska inast (Herling bácsi) s nekik estek vásznat preparálni, festéket törni. A kész festéket dísznőlvagban gyurták és bekötötték a végéig.

Ezenul vígan ment a munka Böhm Pálnak, mert a Bérecy-család után a *Vásárhelyi*-családhoz került. Ott is több családi portraifot festett. Majd dr. *Darányi*- és dr. *Hudetz*-családok is megrendelésekkel halmozták el úgy, hogy anyagi gondja nem igen volt többet. Ez időben festette a minoritatemplom részére Keresztelő János. A kép ma is a minoriták tulajdona. A gör. kel. román templom részére három nagy képet festett. Az egyik Krisztust és Máriát ábrázolta. Jelenleg is meg van. A másik a püspöki emelvény felett tündöklött és Jézust a kisdédek között ábrázolta. A harmadiknak tárgyára már nem emlékszik Herling. A portraik jó része ma is az illető családok birtokában van, de az apróbb-nagyobb genre és cigánykép közül sok elveszett, pedig ebben az időben igen termé-

dött tudósítói jelentik, hogy Bulgáriában a helyzet általában nyugodt. Sztambulinszkvéről eddig semmi hír sem érkezett. Ugylát-szik sikerült a parasztok közé menekülnie, hogy ellenállást szervezzen.

BUDAPESTI LEVEL.

(Mafalda olasz királynő cipelője.)

Ez volt aztán a cipőbemutató! Ilyet egész Európa sem látott, nemhogy Budapest, amelyet csak mostanában fedeznek föl, amióta antant-olókélségeket tartózkodnak itt, amerikaiak jönnek-mennek, vásárolnak... A Kaplony utcai főuri cipőszalon előtt egész autósor várakozott a bent levő hölgyekre, akik lázas érdeklődéssel tolongtak a párisi, londoni, milánói kiállításokon nyert aranyérmekkel megrakott üvegasztal körül.

A mester bemutatott három cipőmodellt, melyet ő maga tervezett egy antant hercegnő számára, az elvitté Olaszországba és bemutatta egy udvari esélyen, természetesen a lábacskaín. Itt látta meg Mafalda királyi hercegnő és azonnal megrendelte a másolatát, melyet valóban érdemes leírni.

A cipőcske finomságától hajtó-fony, pulis lakkból készült. Előfeje oldal a talpnál ér össze a hátrésszel, annyira kivágott. Köröskörül negyedcentiméter széles, chesterfield-angol antilop börtni ke-refezi nagyon díszkrét tompaszürke szímben. Ugyanebből a mész borból egy apró lyuku azszurozott viráglevél stilizált motívum

keny és sokat dolgozó ember volt. Az eredmény 2000 forint készpénz volt, amelyet gondosan gyűjtögetett. 1869 tavaszán elhatározta, hogy elhagyja Aradot.

— Tudod Miska, arébb kell menni, itt már nem sok tenni való van. Nem sokára összepakolt, a szomorkodó Miskának 10 pengő forintot nyomott a markába borralvalóul és boldogan ment Pestre.

Ott megnősült, de rövid idő múlva Bécsbe, majd pedig Münchenbe ment, ahol végleg megtelepedett. 1905-ben bekövetkezett haláláig megszakítás nélkül tartózkodott ott. Miskára négy később is szívesen visszaemlékezett és Münchenben találkoztak is, amikor megkérte Miskát, küldjön neki egy darab ócska bundát, meg egy cifra kulacsot, mert a hangulat elkísérte haláláig. Münchener háza udvarán ott állt egy rozszant ekhos szekér, telekva ócska ká-pákkal, kaszákkal és paraszt-szer-számokkal. A nagy mester néhány évének é részleteit szíves örömmel meséli el Herling bácsi és kipirult arcával lelkesedik ma is a nagy mester iránt, aki még szegénységében kedves, jó segítőtársa volt.

Pataky Sándor.

ban beleékelődik az elő- és hátrész kivágásba mind a két oldalon s a viráglevélből, mint annak meghosszabbított ereze, egy keskeny bőrkarperec húzódik egyik bokától a másikig, természetesen ugyanabból az antilopbörből kivágva. Bélése a cipőcskének halványszürke glacée, sarká XVI. Lajos korabeli divat szerinti félmagas, fekete glacée börrel bevont, karcuságát még jobban kiemeli a mattszürke selyemtüzés, mely selyemfonálvékonyágban keretezi és egységesíti ezt a csodaszép fazont.

Ez a cipő esélyre, látogatásra legalkalmasabb. Egyszerűbb kreációja hófehér antilopbörből készült az elő- és hátrész oldalt a talpnál ér össze, kivágásába finom barna bőrbetéttel van applikálva felszív alakú, — ez magyar népművészeti motívum — ebből indul ki az ugyancsak barnabőr szalag, mely a lábat elöl, a bokák alatt mint a vékony karperec övezi. Egészen alacsony angol sarká lehetővé teszi, hogy idősebb hölgyek is viselhesék, vagy fiatal leányok sportalkalomakra.

Antilopból és fehér kesztyűbörből, vagy olasz vászonból és orosz bagariából összeállítva, persze sétára, látogatásra, vagy akár strandon is elegáns — hiszen Helena olasz királynénak ez a kedvence.

A harmadik pár fekete lakki félcipő, Louis XVI. korabeli karcus magas, glacéebörrel bevont és fehér selyemmel körültüztött sarká alig félcentiméter bőrbörtinben végződik, hogy az esetleges kopogás zaját felfogja. Előréstől oldalt a vonal végéig fehér selyem tüzés húzódik, míg a fűzésre kombinált felsőrész betét aprólyuku azsurja chrison chevreau-börbe himzett; a kézimunka remeke. — Belseje is finom champagneszínű franciabörrel bélelt, vékony fűzőszalagja eltűnik a fűzővonalrész alatt, legújabb divat szerint és a keskeny lábfej átlátszó selyemhártyájára kelt ebben a cipőben, mint a selyembélés a csipkeruha alatt.

Ez a három pár cipő hódítja most az előkelő világot Kairótól Newyorkig, Londontól a párisi Bourbon-palotáig, ebben lépked a pesti arisztokrata hölgy a mág-násnegyed sima parkettáján. Egy antant grófné annyira el van ragadtatva, hogy minden ruhájához rendel egy párt. Nevetve beszélnek egy prágai primadonnáról, a ki Bécsen át Pestre készül ezekért a mesés cipőkért, holott eddig Párisba járt. Így buktatta meg finoman, halván, természetesen, minden erőszakos reklám nélkül a magyar művészi ízlés és technika Páris ikokett, cifra divatorjögését.

De azért ebből sohasem lesz boulevard-divat.

Ezeket a cipőket sohasem fogjuk a lárokélok lábain látni, ez meg-

marad az előkelő világ különlegességét keresői számára épügy, mint az ó-kínai üvegecskék, vagy a francia gobelinek. Bár egyáltalán nem drága. De szép, keskeny láb kell hozzá.

Gazdasági csőd.

(Mit kívánt Sándor Pál a magyar nemzetgyűlés pénzügyi bizottságában?)

Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés pénzügyi bizottságának mai ülésén az indemmitási javaslat tárgyalásának során Sándor Pál annak a véleményének adott kifejezést, hogy az államnak ki kellene mondania a gazdasági csődöt. Majd élesen bírálta a szélső jobboldal szerénését és hangozította, hogy gyűlölködéssel és szélsőséges eszközökkel csak az erők szétforgácsolódását érik el. Ilyen módon nem lehet megnyerni a külföld bizalmát. Különben is külföldön megnagyitva jelentkeznek egyes dolgok és az el-lenséges propaganda mindent kihatározzal az ország ellen. Wolff Károly kijelentette, hogy őt magasabb nemzeti szempontok vezérlik és nem hivat semmiféle terrorisztikus fellépésnek. A pénzügyminiszter a legközelebbi ülésén válaszol a kérdésekre, többek között Rassayra is, aki azt kívánja hogy nyilatkozzék szakszerűen a külföldi kölcsön ügyéről. Rassay felvilágosítást kért arra nézve, hogy a mennyiben megfúszult volna a remény, hogy a külföldi kölcsön gyakorlatilag megvalósítható, miként gondolja akkor az államháztartás pénzügyeinek vitelét.

Tompa Béla itthon.

(Denunciálják az aradi színház bonvivánját.)

Az *Aradi Közlöny* megírta, hogy Tompa Bélát, az aradi színház rekonszenves bonvivánját vasárnap este a színház parkümpélyéről előállították a szigurancára egy Clujról (Kolozsvárról) érkezett távirati megkeresés alapján. Másnap Tompa Béla egy detektív kíséretében Clujra utazott, hogy az ellene Timisoaráról (Temesvárról) felteljelentés vádjai alól tisztázza magát. Tompa Béla tegnap este már vissza is érkezett Clujról és az *Aradi Közlöny* munkatársának a következőket mondotta most már teljesen tisztázott ügyéről:

— Valóki temesvári jóakaróim közül feljelenthető, hogy nincsenek rendben az irataim és hamis utlevéllel jöttem Romániába. — Ezért állították elő Kolozsvárra, ahol bejelenítettem, hogy a vád nem egyéb közönséges demunció-lásnál, mert román állampolgár vagyok és román utlevelem van. Illetőségemet teljesen szabályszerűen szereztem meg Nagyváradon és nincsen egyetlen iratom sem, amelyhez törvénytelen uton jutottam volna. Természetesen Kolozsváron a legudvariasabb formában azonnal szabadnak nyilvánítottak, amikor kiderült, hogy a feljelentés teljesen alaptalan.

Aradi bírák fizetésemelése.

(Megérkezett a törvényszékre a kimutatás. — Kétszeres fizetést kapnak a bírák.)

A bírák és igazságügyi tisztviselők fizetésrendezéséről a kimutatás ma érkezett meg az aradi törvényszék elnökéhez. A fizetésrendezés, melyhez a bíról kar és az egész iroda személyzet nagy reményeket fűzött, meglepő csalódást keltett. A bírák alapfizetését 100 százalékkal emelik, a többi tisztviselő pedig 10—15 százalékos fizetésemelésben részesült.

A törvényszék szolgálománya járt legrosszabbul. A szolgálóknak 250 lel alapfizetésük van, összjövedelmük nem haladja meg a nyolcszáz lelt és ennek dacára fizetésjavításban nem részesültek. A bírák alapfizetése eddig a IV. fizetési osztályban 3700, V. fiz. oszt. 1. és 2. fokozatában 3500, VI. fiz. 1. fok. 3200, VI. fiz. 2. fok 2600, VI. fiz. 3. fok 2500, VII. fiz. 1. fok 2000, VII. fiz. 2. fok 1900, VII. fiz. 3. fok 1800, VIII. fiz. 1. fok 1650 és a VIII. fizetési osztály 3. fokozatában 1550 lel volt, melynek a bírák ezentúl kétszeresét kapják a pótlékokkal együtt. Az aradi törvényszék bíról közül a legmagasabb rangban a VI. fizetési osztály első fokozatába csak dr. Moldován Silvius törvényszéki elnök és Kovács József táblabíró főtárgyalási elnök van, akiknek havi fizetése a 100 százalékos fizetésemelés következtében meghaladja a hétezer lelt. Az igazságügyi tisztviselők fizetését rangszerint a következőképen rendezték: A 2000 lejes javadalmazású tisztviselő 1600 lel fizetés javítást kapott, az 1800 lejes 1400-at, az 1600 lejes 1300-at, az 1500 lejes 1200-at, az 1350 lejes 1050-et, az 1250 lejes 1000-et, az 1150 lejes 800-at, az 1050 lejes 650-et, a 950 lejes 550-et, a 900 lejes 400-at, a 850 lejes 300-at, a 750 lejes 275-et, a 650 lejes 275 lel fizetés emelésben részesült. Az aradi törvény széken működő tisztviselők közül legnagyobb fizetése a telekkönyvvezetőnek van: 950 lel, aki most a 550 lel fizetésjavítást kapott. Az alapfizetéshez természetesen hozzájárulnak a pótlékok is. A kezelők fizetését 275—150 lelvel emelték. A fizetésemeléstől elesett hivatalosok és kézbesítők ma kártyát nyújtottak be Moldován dr. elnökhöz, hogy juttassa az igazságügyminiszterhez, melyben kéri fizetésük rendezését azzal, hogy másképp kénytelenek az állami szolgálatból kilépni.

— Kormányválság egy egyetem miatt. Párisból táviratozzák: Brüsszeli jelentés szerint a genfi egyetem elillamandósítása újabb belga kormányválság előidézésével fenyeget. A csütörtöki döntő vita komoly veszedelmet jelent a Theunis-kormány számára.

Halálba üldözött arad megyei tisztviselő

Egy magán-detektiv kivallatása. — Véres dráma Székudvaron.

Megdöbbentő tragédia tartja izgalomban napok óta Socodora (Székudvar) arad megyei községet és közeli környékét ameddig a tragédia híre elterjedt. Egy jóra való komoly, fiatal hivatalnokot kergettek halálba brutális kezek. A hivatalnok öngyilkosságáról, ami vasárnap történt, már megemlékezett az Aradi Közlöny. Megirtuk, hogy Hász Dénes magán-tisztviselő vadászfegyverrel Socodoron (Székudvaron) mellbelötte magát és meghalt. Az öngyilkosságnak megdöbbentő előzményei vannak és mint chisineui (kisjenői) tudósítónk írja

Hász Dénes öngyilkosságát erőszakos módon idézték elő. Ártatlanul bevádolták és a nyomozás során súlyosan bántalmazták. A további verés elől menekült a halálba az ártatlanul megharcolt tisztviselő.

A tisztviselőt az egész környék szorgalmas és nagyon derék fiatalembernek ismerte és erőszakos halála széles körben nagy részvétet váltott ki. A szerencsétlen sorsú hivatalnok tragédiájáról chisineui, (kisjenői) tudósítónk a következő részletes jelentésben számol be:

Emberélet — kézmáza szalonáért. Hász Dénes magán-hivatalnok a socodori (székudvari) erdőüzem raktárnoka június hó 10-én vasárnap délután fél 3 óra tájban vadászfegyverrel szíven lötte magát atyjának a székudvari erdőben lévő lakása előtt és nyomban meghalt.

Az öngyilkosságnak súlyos természetű előzményei vannak, amelyek bünygyl természetiek és még foglalkoztatják majd az igazságszolgáltatás fórumait. Hász Dénes öngyilkosságának közvetlen előzményei a következők: Az erdőüzem raktárából nemrégiben mintegy két métermáza szalonna eltűnt. Hász Dénest, mint raktárosi gyanúsították meg, hogy az ő tudásával veszett el a szalonna. A meggyanúsított fiatalember természetesen ártatlanságát hangoztatta. A cég magán-detektiveket hozatott ki Socodorra (Székudvarra), akik szigorúan vaktára fogták a meggyanúsított fiatal hivatalnokot. Június hó 7-én csütörtökön ismét vallomásra akarták bírni Hász Dénest, aki ártatlansága teljes tudatában ekkor sem vállalta a bünrészességet. A kihallgató magán-detektiv ekkor erőszakos eszközökhöz folyamodott, hogy vaktára bírja a hivatalnokot.

Megkötözte és bottal összevissza verte, rugdosta a detektiv Hász Dénest,

de az ártatlan hivatalnokból az erőszak sem tudott vallomást kicsikarni bünrészességéről. Többen látták, amikor a magán-detektiv

ökölcsapásokkal verte ki a tisztviselőt abból az irodából, ahol az eredménytelen vaktatás lefolyt. — Hétfőre, június 11-re jelezték Hász Dénesnek a kihallgatás folytatását. A megkínzott fiatal hivatalnok a kritikus csütörtök óta több ismerősének panaszkodta el, hogy milyen állhatatlan kegyetlenséggel verte meg a magán-detektiv. Többször hangoztatta, hogy nem hagyja magát tovább verni, „inkább akármiféle csínál, de kihallgatásra többször nem megy el.” Csütörtök óta állandóan panaszkodta a magán-detektivtől való félelmét és a hétfőre tervezett kihallgatás miatti aggodalmát. Az újabb veréstől való félelem érzete annyira elhatalmasodott felette, hogy vasárnap délután szívenlötte magát.

A hivatalos vizsgálat kriminális megállapításai.

Hétfőn délután szállott ki a hivatalos bizottság Socodorra (Székudvarra) az öngyilkosság okának és körülményeinek megállapítása végett. A bizottság tagjai voltak dr. Gallay Kálmán chisineui (kisjenői) vizsgálóbíró, dr. Scharrer Sándor chisineui (kisjenői) ügyvéd, mint ügyészégi megbízott, dr. Deutsch Miksa körorvos és Popescu Victor jegyzőkönyvvezető. A hivatalos vizsgálat folyamán kétségkívül megállapítást nyert, hogy Hász Dénes halálának oka öngyilkosság volt. Közvetlen közelből szívére irányított és szorított vadászfegyverrel lött magára.

A hivatalos vizsgálat a halál közvetlen okán kívül egyebet is megállapította, hogy milyen vadbrutalitással folyt le a szerencsétlen Hász Dénes kivallatása.

Lábain, bokáin szoros kötelék nyomai látszottak és miután előbb hasára dobták, egy ulnyi vastagságú bottal ütötték. A hátán és combjain egymást fedték a vörös csikok, az ütések sokhelyütt nyitott sebbé kiserkent nyomai. Cipősarokkal megrugdosták és ököllel verték nyakát és füleit.

Az orvosi vizsgálat által megállapított összes külső sérülési nyomatok jegyzőkönyvbe foglalta a hivatalos bizottság. Jegyzőkönyvbe vették az orvosi véleményt is, amely szerint oly súlyos természetűek a sérülések, különösen a hátán és a combokon, hogy feltétlenül 20 napon túl gyógyulnak volna.

Hátrahagyott levelek.

Hász Dénes csütörtöki véres vaktatása után valószínűleg állandóan öngyilkossági gondolatokkal foglalkozott. Szándékát különösen megerősíthette az, hogy hétfőn

délelőttre újabb kihallgatásra idézték és mert ártatlan lévén, a két mázsa szalonna eltűntetését nem vállalhatta magára, a hétfői kihallgatásán nyilvánvalóan megismételtek volna erőszakosan vallomásra bírni és az újabb kivallatástól való félelme vasárnap délután megellette benne a tragikus elhatározást. Hász Dénes halált hozó tette nek elkövetése előtt leveleket írt. Egyet szüleinek, egyet pedig hivatalnoktársainak. Szüleinek írott levelében ártatlanságáról ír, panaszkolja szenvedéseit és kéri őket, hogy bocsássák meg tettét. Majd testvéreitől is elbucszik levelében. Tisztviselőtársainak írott levele szószerint a következőképen hangzik:

Eisler Lászlónak és Feldheim és Káldorának.

Maguk engem beadtak büntetlenül de nem baj megyek én egy igazságosabb bíró elé. Tisztelettel.

Hász Dénes.

A szerencsétlen hivatalnok levelei elárulják határtalan szenvedését, amit ártatlanul történt meghurcolása és megkínzása okozott és ami végül a halálba kergette. Megkínzójának pontos kitért mind ezideig még nem állapították meg, de a vizsgálat már megindult és valószínű, hogy már holnap elrendelik a körözését és letartóztatását, miután nyilvánvaló, hogy a szerencsétlen fiatal hivatalnok halálát a magán-detektiv kínzásai okozták.

Szomorú temetés.

A tragikus sorsú Hász Dénest ismerősei nagyon derék, komoly, szorgalmas és jóra való fiatalembernek ismerték és váratlan, rajta kívül álló okok miatt rákényszerített öngyilkossága általános részvétet váltott ki nemcsak személyes ismerősei körében, hanem mindenütt, ahol megdöbbentő sorsáról tudomást szereztek. Tegnap délután négy órakor temették Chisineun (Kisjenőn), ahol a római katolikus temetőben helyezték nyugalomra. Koszorúk, csokrok özöne borította a koporsót. Az egyik koszorú szalagon így hangzott a találó felirat

„Önérted szükségtelen áldozata vagy!”

Egy fiatal élet felett zárult a világ. Egy piciny lyuk a szék közepén és a koporsófedél borítja rá a tapaszt.

Ostromállapot

Ruhr-vidéki városokban.

RECKLINGHAUSEN-ből jelentik: Németország megszállatlan részeivel megszakadt a forgalom. A városra nagy pénzbírságot vetettek ki, mert egy házból rálöttek egy francia tisztre. A megszállók Dortmundon és Recklinghausenen kívül még Wanneban, Herneben és Höchstben rendelték el a szigorított ostromállapotot, amelynek rendelkezései szerint este kilenctől reggel ötig az utcán járni tilos.

A belga ajánlat.

(Katonai megszállás helyett ipari megszállás.)

Londonból jelentik: A belga követ ma adta át lord Curzon angol külügyminiszternek a belga közvetítő ajánlatot, amely 40 milliárd aranymárkában állapítja meg a jóvátétel összegét.

Brüsszelből táviratozzák: A kamara mai ülésén Wanderwede szocialista beszédet mondott, amelyben annak az óhajának adott kifejezést, hogy a szövetségesek akkor is folytassák eszmei kísérjüket a jóvátételről, ha a passzív ellenállás megszüntetése nem sikerülne. A beszédet a többi pártok tiltakozó közbeszólásokkal kísérték. Yaspár miniszter védelmezte a szövetséges kormányok eljárást és fejtegette a passzív ellenállás megszüntetésének szükségességét. Wanderwede beszédében még kijelentette, hogy fenntartással ugyan, de megérti a Ruhrlakosság passzív ellenállását.

Londonból jelentik: Az angol kormány megegyezést igyekszik létrehozni azon az alapon, hogy Németország szüntesse meg a Ruhrlakosság passzív ellenállását és ezért cserébe a jelenlegi katonai megszállást ipari megszállásra változtatják át. Ezenkívül pedig a német javaslatokat Komolvan át fogják vizsgálni. A City nagy súlyt helyez a nemzetközi választott bíróság döntésére.

Irodalom, művészet

A szinkór műsora. Péntek: Igloi diákok. Szombat: Hoffmann meséi. Sándor Erzsébet vendégfelléptével. Vasárnap d. u.: Bűvös kard és Csipkerózska. Este: Sárga csikó.

Az „Igloi hegyek felett” című dalt pénteken este Barics Gyula énekli az Igloi diákok előadásán. A diákeletből merített Farkas-operett másik nagy érdekessége az, hogy a második főszerepet Győző Alfréd játssza. A női szerepeket Balogh Böske és Halmos Mici kreálják.

Sándor Erzsébet harmadik fellépte szombaton este lesz a nyári szinkórban. A nagy magyar énekesnő két első vendégjátékát zsufolt nézőtér gyöngörködte végig és a szombat esti Hoffmann meséi is valóságos ünnepe lesz a színházi közönségnek. A Hoffmann meséinek szombat esti előadásán Csányi Mátyás, az aradi színház kiváló és nagyvethetőségű dirigense is hosszabb időre bucsút vesz a közönségtől: Angliába utazik, hogy kompozícióit értékesítse és zenetudását tökéletesítse. Aldozatok árán, a közönség óhajára, sikerült a színház igazgatóságának Sándor Erzsébet, a magyar kir. Operaház nagynevű művésznőjét tovább két esti vendégszereplésre megnevezni. A művésznő a jövő hét kedden a Lakméban és pénteken a Szépvillai borbélyban lép föl. Mindkét előadás elé nagy érdeklődéssel tekint a közönség. A jegyek elővételi árusítását már holnap megkezdik a színházi pénztár.

Két egyfelvonásos darab képezi a nagyszerűen összeállított vasárnap délutáni műsor főbb számainak. A Bűvös kard és a Csipkerózska, ez a két színes, végtelenül kedves meséjüket

kerül színre. Ezeket a mesedarabokon kívül még magánszámok, szebbnél-szebb táncok, szavatelok tarkítják a műsort. A Csipkerózska és a Bűvös kard zenéjét Gellért Pál, a színház agilis karmestere nagy zeneszerzők legjobb alkotásaiból állította össze. A vasárnap délutáni előadásra jegyek válthatók a színházi pénztárnál.

A legszebb magyar népszínmű: a Sárga csikó kerül színre nagyszerű szereposztásban vasárnap este a nyári szinkórban.

BUCURESTII KÉPESKÁRTYÁK.

— A „CAFÉ CAPSA” ÉS VIDÉKE * A KISENEVI ÉRSEK SZÁLLODAI SZOBÁJA * SAINT-AUMALE HERCEG VÁRÁSZITALA * MÁS FELFEDEZÉSEK BUCURESTIBEN. —

(Az Aradi Közlöny Bucurestibe küldött munkatársától.) Bucuresti még mindig a misztikus és messzi Kelet az erdélyi ember számára. Most nehéz lenne eldönteni: miért van ez így? Azért-e, mert az erdélyi kereskedelmi és szellemi relációk egyelőre csak Cluj (Kolozsvár) felé orientálódnak, — mint egy átmeneti állomás irányában a román főváros felé, — vagy azért talán, mert Észak-Erdély vasúti kapcsolata Bucurestivel még ma is a megközelíthetlenséget jelenteni? Mindegy, Bucuresti a nagy terra incognita, amit mindenképpen érdekes és érdemes felfedezni az új állam legszebb vidékei számára. Fel kell fedezni, mert ez a város valami különösen fontos bizonyítékot jelent amá fejlődések és lehetőségek mellett, amiket a trianoni béke még ebben a formájában is biztosított a felszabadított államok nagyvárosai számára.

Nagyváros? Igen. Bucurestinek még a háború előtt sem volt több embere, mint 400.000 lélek. Ma egymillió lakosa van a román fővárosnak és ez a hatszázezer plusz adja meg a város túlszűlt, majdnem kapkodó, ügető, lihegő, rohanó és mozgékony külső képét. Minden és mindenki üget ebben a városban, az emberek, az utcák, a kocsik, a pincérek, a lovak, a teherautók, a színészek, a mozifilmek és a miniszteri portások és a közművesek, akik sietve emelnek új palotákat a Calea Victoriei és a Chaussee körüli.

Minduntalan specialitások. Idegen vagy? Örülj, ha négy hotelt beleautózol s az ötödikben — véletlenül „Hotel Regale”-nek hívják — helyet kapsz. Csak a harmadik emeleten és csak egy félóra pümpallé után. Másnap kijelented, hogy az első emeleten óhajtasz appartómanu, mert... igen... A harmadikon... bár perzsaszőnyegek... bár falbaépített mosdók... de csipős levegő járja át a testedet... Illetve: levegő is van. És ami a testedet átjárja, is van. S minderre a portás, — a portás! — le portier) ezt feleli:

— Ön panaszkodik uram? Ön, aki egyedül lakik az én kegyel-

memből egy szobában? Mit szólna a kisenevi érsek, aki az éjjel három izraelita háltársat kapott?...

El lehet némulni és meg kell hajolni a portás akarata előtt. Később láttam a kisenevi érseket a hallban. Lengő, ősz szakállal szomorúan és megbékélve hirdette a felekezetek jogegyenlőségét. És a hoteldemokráciát. Érseki botja és magas, fekete selyemsüvege komoran sóhajtottak egy másik szobát a Hotel Regaleban, sürgősen. Kiseneven kívül Araddal is lehetett találkozni. A Calea Victorieián egy kétfogatu kocsiból köszönt Vulne József, a szigürancia helyettes főnöke. A szépművészeti muzeumban Róna Dezső volt látható naponta ezen a héten. Az aradi és erdélyi színházak sorsát döntik el odafönt. Vándor Sándor aradi kereskedő hatalmas mozija van a Calea Victorieián. Gritta Ovidiu, a rendőrprefektus, az Enescuban vacsorázik. És Zima Tibor, a képviselő, sietve iszik egy Mopoglin-t a Café Capsa-ban. — Bucurestiben az aradiak is sietnek! A Café Capsa! Valamikor csak a politikusok kávéháza volt. Az öreg Bratianu itt tanácskozott vezérkarával. Aztán jöttek a klubok és a pártihelyiségek és a Café Capsa politikusait ebben a szűk, majdnem cukrázdaszerű helyiségben fölváltották Bucuresti írói és művészei. Aki ma számottevő tollforgató, szobrász vagy festő, író, vagy újságíró Bucurestiben, az mind idejár, a Capsába. A Capsa Bucuresti ütere, a román főváros szellemiségének kicsinyített New-York kávéháza. Feltűnik Victor Eftimiu görög profillia. Ion Minulescunak, a román Ady Endrének markáns és pápaszemes fiziognómiája, Cornéliu Moldovannak, az írók egyesülete elnökének angolos arca, Cazaban-nak, a nagy román humoristának lobogó, ősz haja, Theodorescu regényíró karcu figuráj és Theodorescu Lion-nak, a modern román festészet egyik kiválóságának kis török pipája.

És mind, mind Mazagrinn isznak. El kell mondani, hogy mi a mazagrinn. Karcu üveg pohárban szervirozzák, harna lé, hideg fekete-

kávé. Nagyon hideg fekete kávé. Apróra tördelt jégdarabok uszkálnak benne és melléje kis, kerek tányéron kapod a porcukrot és három karcu szahnaszálat. — Mindezt úgy hívják, ahogy írva van: mazagrinn, elnevezve arról az algir városról, amelyet a franciák egyiptomi hadjáratauk alatt hódítottak meg. Dühös forráság töbződött akkor Algeriában, amikor III. Napoleon hadvezére és unokaöccse le duc de Saint-Aumale, bevonult erre a területre. Pelissier generális, a parancsnokló tiszt kétségbeesve látta, hogy emberei elesnek a szomjúságban. Mazagrinnben azután valamelyik francia katona szervirozott a generálisnak ilyen jégbeáztatott fekete kávé. Egyszeriben divat lett ez az ital, a francia hadak megtértek Párisba, ott is behozták a mazagrinn és — last not least — ha Párisban divat a mazagrinn, divat Bucurestiben, a Café Capsában is. Saint-Aumale herceg varázsitala a legnagyobb forráságban is gyorsan lehűt. (A herceg egyébként arról is nevezetes még, hogy a híres Chantilly-kastély a tulajdona és ő maga annak idején nagyszerű Alfréd de Musset-t protezsálta.) A mazagrinn története egy nagy francia poétának, ha kell, vagy egy nagy francia hadjárataknak.

Most már lehűlvén a jégbeáztatott kávétól, esti sétára kell indulni. Kezdődik az éjszaka a Calea Victorieián Fekete Tivár.

Családi háborúság.

(Marrólugos merénylet a férj ellen.)

A Piața Pescarilor (Hal-tér) 5. számú ház nevezetes épület. Ez előtt körülbelül két esztendővel szenzációs gyilkosság történt a házban. Ma gyilkosságról kísértet-ről érkezett feljelentés a rendőrségre, amely szintén ugyanabban a házban történt. Pecican Mária régebbi idő óta él vadházasságban Zsiga Miklós nanszámossal. Az asszony jóval idősebb volt a férfinél és ez az oka annak, hogy állandóan féltékenységgel gyötörté. Tegnap este Zsiga Miklós későn érkezett haza, emlatt összeveszték, majd a veszekedés verekezésé fajult. A felingerelt asszony egy nagy fazék marrólugot kapott fel és a férfi felé öntötte. A férfi hirtelen lehajolt, úgy, hogy a marrólugos fazék felette repült el. De Zsiga Miklóst annyira megrémítette az asszony tette, hogy ajultan esett össze a szoba közepén. Pecican Mária azt hitte, hogy vadházasságára meghalt és kétségbeesett kiabálással rohant ki az udvarra. — Meggyilkoltam az uramat! — kiáltotta.

A lakók rendőrt hívták, aki lefolytatja Pecican Mária és hőkísérte a rendőrségre. A kétség-

Szombaton délután 6 és fél órai kezdettel az
JUGOSZLÁV válogatott és

bocsott asszony ott is azt hitte, hogy férje meghalt. Később azonban Zsiga Miklós személyesen jelentkezett a rendőrségen és feljelentést tett Pecican Mária ellen életveszélyes fenyegetésért és gyilkossági kísérletért. A rendőrség ma hallgatta ki a ház lakóit, akiknek vallomásából kitűnt, hogy Pecican Mária Zsiga Miklóst veszekedés és verekedés közben gyakran fenyegette meg azzal, hogy meggyilkolja. A letartóztatott asszonyt ma átkísérték az ügyészség fogházába.

Meggyilkolt házmaster.

(Éjszakai látogatók egy budapesti házban.)

Budapestről táviratozzák: Ma éjjel a Kristóf-ter 2. számú házban Bácsi György, segédházielügyelőt meggyilkolták. A házban magánvállalatok irodái és raktárral és ékszerüzletek vannak. A tettesek valószínűleg betörők voltak, akiket a viceházmester munkájukban megzavart és ezért végeztek vele. *Beczássy*, a műaszta-losok szövetségének igazgatója, aki megindult vizsgálat során vallomástételre jelentkezett, elmondta, hogy 11 órakor érkezett haza és akkor a kapu mögött egy fiatalember állott, aki neki kaput nyitott. Amikor az iroda kulcsát kérte a fiatalembertől, azt válaszolta, hogy a házmasternél van. Gyanasnak találta az ismeretlen fiatalembert, aki a liftet sem tudta kezelni. *Luerwald* Konrád házmaster elmondta, hogy tízenegy óra után ment haza és akkor a kapun belül és a folyosón egy-egy fiatalember állott. Amikor könyörögték a kaput, boxerrel fejbesújtották, ő vérző fejjel összeesett, erre a tettesek elfutottak, de ő utánuk szaladt. Amikor visszatért, a portásfülkében már holtan találta Bácsi Györgyöt. A házmaster elmondta még, hogy egy évvel ezelőtt már jártak a házban betörők, akik nagy zsákmánnyal akartak távozni, de a viceházmester fészerezte és rendőrkézre juttatta őket. Ezek azóta már kitöltötték a büntetésüket. A rendőrség most ezen a szálon indította meg a nyomozást, hogy megállapítsa, kik és hol laknak a múlt évi betörők?

Ujabb budapesti távirat jelenti: A mai nap folyamán három előállítás történt. Megállapítást nyert, hogy a meggyilkolt Bácsi György beteges hajlamú ember volt, akit éjszakánként sűrűn látogattak férfiismerősei.

Budapestről táviratozzák: A rendőrség több embert kihallgatótt, akik Bácsi Györgyről azt vallották, hogy mindig férfiak társaságában forgott és sok fiatalember látogatta meg. Tegnap a lépcsőház

III. emeleti ablakán ülve két férfi beszélgetett a viceházmesterrel. Kiderült, hogy a meggyilkolt ember ezekkel intim barátságban

Az ujaradi sztrájkoló követelése.

Már nem a maximálás a bojkott oka. — A főpolgármester ujaab maximális árai.

Az ujaradi kofáknak az aradi piac ellen indított bojkottja ma még tartott, azonban a mai napon olyan fordulat állott be az ügyben, amely valószínűvé teszi, hogy az élelmiszerárúsítók sztrájkja véget ért és holnap reggelre a heti piacra az ujaradi kofák nagymennyiségű élelmiszert hoznak be. A mai nap érdekes eseményeiről a következőkben számol be az *Aradi Közlöny* munkatársa:

Uj maximális árak.

Amint mai számunkban megírtuk, meglátogattuk a városi kertészeket. Az ott dolgozó kertészekkel való beszélgetés közben szó került a maximális árakról. A maximálást általában helyesnek tartották, csak az a hibája, hogy túlalacsony áron van megállapítva a hagyma és az uborka. Mert öt darab hagymát — mondták — tízenöt bannióért nem lehet adni. Egy szál hagymáért le sem érdemes hajolni, ha tudják, hogy három banniót kapnak érte. Az ujaradi kofasztrájk szerintők e miatt tört ki.

A tapasztalatokról tegnap délután beszámoltunk dr. *Robu* János főpolgármesternek, aki kijelentette, hogy lényegtelen változtatást fog eszközölni a maximálásban, ha remény van arra, hogy ezzel megszűnik az élelmiszer-mizéria.

A főpolgármester ma rendelkezést adott ki, amely szerint

egy köteg, öt darab apró hagyma árát a mai nappal 25 banira, öt darab közepes nagyságú hagymát 50 banira, öt darab nagy hagymát 1 leire és öt darab fejes hagymát 2 leire maximál. A tölteni való paprika ezentúl két darab 1 lev. kisebb paprika három darab 1 leu és az uborka 20 centiméterig 1.50—3 lei. A husz centiméternél nagyobb uborka árát a főpolgármester feloldotta a maximálás alól.

A hatóságok emberei ma felkeresték az aradi termelőket akik kijelentették, hogy holnap pénteken reggel teljes készletüket kiviszik a piacra és maximális áron elárúsítják. Azok ellen, akik az aradi elárúsítókat bujtogatásukkal visszatartották attól, hogy piacra vigyék áruikat, megindult az eljárás és legmínimálisabb büntetésük az lesz, hogy megvonják tőlük az áru

volt. Közülük egyet sikerült a rendőrségnek előállítani. A fiatal ember nem akar tudni a dologról.

sítást engedélyt. Ugyancsak súlyosan büntetik azokat, akik Ujaradon, a bojkott alatt bevásároltak és az összeszedett élelmiszereket más városba szállították. Ezeket az ügynököket, mint olyanokat, akik a közérdek ellen dolgoztak, egyszer és mindenkorra kitiltják az aradi piacokról. A hatóságok erélyes rendszabályai már elérték a kívánt hatást, amelynek bizonyossága lesz a pénteki heti piac.

Mit kívánnak az ujaradiak?

De lássuk, mi van Ujaraddal? Az ujaradi kofák már unják a sztrájkot. Nem sokkal kevésbé nélkülözik őket az aradi közönséget, mint az aradiak őket. Beszélgetésükből kitűnik, hogy most már csupán a presztizs kedvéért folytatják a mozgalmat és keresik az okokat, hogy tettüknek magyarázatot adjanak. A helyzet megnyugtató, mert ha holnap nem, de holnapután feltétlenül behozzák a felhalmozódott élelmiszereket.

— A hagymát — mondták az egyik, még be se érdemes vinni Aradra a maximális áron. — Amikor megnyugtattuk, hogy a főpolgármester megváltoztatta a hagyma maximális árát, a siker elégedett mosolya jelent meg az arcán és kijelentette:

— Ha ez így van, holnap nemegyünk Aradra. Megis írhatja az ujságba!

Azután gondolkozni kezdett és ujjabb kifogás jutott eszébe.

— A legnagyobb baj az — szökött, hogy a hatóságok emberrel molesztálnak bennünket. Különösen a városnak egy megbízottja szokott megjelenni a piacon és minden ok nélkül akadályozza a kiszolgálást. Nemcsak nekünk kellemetlenkedik az az ur, hanem a közönségnek is. Addig nem lesz rend az aradi piacon és addig nehezen vehetem rá a többieket, hogy bemenjenek Aradra, amíg azt az urat el nem távolítják.

Azután kijelentette, hogy most már semmi kifogásuk nincs a maximális árak ellen, sőt egyes cikkeket még olcsóbban is fognak árúsítani, csak ahhoz ragaszkodnak a többiek nevében, hogy a hatóság emberét, aki ellen kifogásuk van, helyezték máshová.

Az Ujaradon látott és halott dolgokról beszélgetést folytattunk dr. *Angel* István polgármesterrel, aki örömmel vette tudomásul az

eredményes akciót és a következőket jelentette ki:

— Mindenesetre meg kell vizsgálni annak a hatósági közegnek a munkásságát, aki ellen panaszok vannak az ujaradi élelmiszer árúsról. Ha a felhozott panaszok fedik a valóságot, helyt kell adni a kofák kérésének, mert a közönség érdeke mindennél fontosabb.

Igen, a közönség érdeke a legfontosabb, de nem a kofáké!

A főpolgármester megnyugtató.

A délutáni órákban volt alkalomunk beszámolni dr. *Robu* János főpolgármesternek ujaradi tapasztalatainkról. A főpolgármester kijelentette, hogy tudomásul veszi az ujaradi élelmiszerárúsról kérését. Az ügyet megvizsgálja és feltétlen meglegedésre intézi el.

— Az elsőkerületi előljárástól és a rendőrség piaci ellenőrző osztályától jelentéseket kérek. — mondtotta a főpolgármester — és ha a város megbízottja ellen felmerült vádak beigazolódnak: a kérését haladéktalanul teljesítem.

Különbözik a közönség részéről semmi ok sincs az aggodalomra, mert mindezt elkövetett a város vezetősége az élelmiszer ellátás biztosítására. A város megbízottja ma összevásárolják a mácsai és ötvenest uradalmak konyhaveteményeit, amelyeket holnap maximális áron árúsítanak a piacokon.

A főpolgármester kijelentéséből és az Ujaradon szerzett tapasztalatokból megállapítható, hogy az élelmiszer-mizéria a mai nappal véget ér. Egyrészt a Környékbeli uradalmakból és Kertészetekből behozott vetemények szüntetik meg, másrészt minden remény megvan arra, hogy az *Aradi Közlöny* Ujaradra kiküldött munkatársának akciója teljes sikerrel járt, mert ismét beállt a béke abban az áldatlan harcban, amelynek súlyos következményeit bizonyára érezték a termelők és a fogyasztók is.

(p. g.)

Hogy áll a leu?

Június 14-én fizettek 100 lelért:

Aradon:

2.85 svájci frankot.

7.81 francia frankot

17.24 szokot.

3.400 külföldi magyar koronát.

3.400 tényleges magyar koronát.

4.000 belföldi magyar koronát.

50.000 német márkát.

36.000 osztrák koronát

Párisban 8.— frankot

Budapesten 3550-3580 koronát

Bécsben 37400 osztrák koronát

Londonban 1 font 900 lei.

Belgrádban 45.50 dinárt

Newyorkban 0.55 dollárt.

óvartéri sporttelepen nemzetközi football mérkőzés
a GLORIA-C. F. R. között.

HIREK.

Kolozsvári lapjelentés az aradi prefektusváltásról.

(Aradon nem tartják aktuálisnak a kicserélést.)

A Patria elui (kolozsvári) nemzeti párti lap mai száma azt a meglepő hírt közli: Bucuresti jelentés nyomán, hogy az erdélyi prefektusi karban nagyváltások történnek. Néhány erdélyi liberálist párti képviselő kérelmére a kormány elhatározta, hogy az Erdélyben lévő regált prefektusokat erdélyiekkel cseréli fel. Így Georgescu aradi delegált prefektus helyébe dr. Miron Jusztin aradi ügyvédet, Stefanescu elui (kolozsvári) prefektus helyére Felnecean volt tordai prefektust nevezik ki és a fargu-muresi (marosvásárhelyi) delegált prefektus helyét Muresianu S. tölti be.

Erdélyből az aradi illetékes személyiségeknek a prefektus-váltás hírének elfogadhatóságáról. A Patria hírt mindenütt tarthatatlannak minősítik. Az erdélyi prefektusok kicsereléséről szóló híradás ma egyáltalában nem aktuális. Miron Jusztin dr. prefektusi kinevezésének lehetőségéről már nem első ízben esik szó és Georgescu Timos vezérfelügyelőnek Aradra való delegálásakor is csak rövid ideig tartó megbízatásról volt szó, az új kinevezés híre tehát ma már nem időszerű.

Georgescu prefektus minit megiruk. jelenleg Buziasfürdőn tölti szabadságát. Helvettesítésére vonatkozólag még nem érkezett meg a belügyminiszter intézkedése. Miron Jusztin dr. jelenleg az aradi liberális párt vezetőivel Bucurestiben tartózkodik, ahol Brătianu miniszterelnök előtt jelentek meg kihallgatáson.

— Arzenovici pénzügyi vezérfelügyelő Aradon. Arzenovici Gyula pénzügyi vezérfelügyelő tegnap Aradra érkezett. A vezérfelügyelő ma az aradi pénzügyigazgatóságon érdeklődött a felfüggetléséről levő adókiutalásokról.

— Arad új tanfelügyelője. Anghelescu közoktatásügyi miniszter ma értesítette az aradi tanfelügyelőt, hogy vezetőjét, Moldovan Józsefet főtanfelügyelővé léptette elő és ilyen minőségben Oradea-marera (Nagyváradra) helyezte át. Aradi utódiául Spinantiu Jenő segédtanfelügyelőt nevezték ki, aki eddig is az aradi tanfelügyelőségénél működött és eddigi szolgálatai érdemessé tették a tanfelügyelői állásra.

— A temesi prefektus otthon. Timisoaráról jelentik: Costea Gyula prefektus ma visszaérkezett Bucurestiből, ahol hivatalos ügyben járt.

— Arad városi pénzügyi tanácsnoka. Olariu Miklós volt elui (kolozsvári) városi tanácsnokot a belügyminiszterium Arad város pénzügyi tanácsnokává nevezte ki. Az új pénzügyi tanácsnok még nem foglalta el hivatalát, mert egy hónapra Bucurestibe utazott, ahol dr. Angel István polgármester helyett fog segíteni a visszamaradt akták feldolgozásában.

— Kinevezések az Erdélyi Hitelbank Részvénytársaságánál. Az Erdélyi Hitelbank Részvénytársaság igazgatósága legutóbb tartott ülésén Gaál Józsefet, Kiszely Gyulát, Forzso Jent és Steiner Józsefet aligazgatókká, Fülöpp Bélát, Guld Emil, Szirmay Károlyt és Wortmann Sándort cégvezetőkké nevezte ki.

— Megszüntetik az aradi magyar kereskedelmi iskolát. Anghelescu közoktatásügyi miniszter rendeletileg az aradi kereskedelmi iskola magyar tagozatának alsó osztályát a jövő évtől megszüntette. Somogyi és Suciu igazgatók a megszüntetés okáról nem tudnak felvilágosítást nyújtani.

— A temesvári főpolgármester nyilatkozata. Timisoaráról (Temes várról) jelenti ottani szerkesztőségünk: Tegnap közöltük Gheorghievici temesvári főpolgármester beszélgetését egyik itteni munkatársunkkal Vidrihin volt főpolgármesternek a vízvezetési műveknél elfoglalt állásába való visszahelyezése ügyében. A temesvári főpolgármester most annak közlését kéri, hogy temesvári munkatársunk előtt tett kiáltásait nem a nyilvánosságának szánta, az csak az újságíróval folytatott magánbeszélgetés volt és hogy szavainak reprodukálásában némi eltérések vannak.

— Utolsó terminus a hadseregbe való felvételre. Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti telefonon: A temesvári hadkiegészítő parancsnokság közli a volt osztrák-magyar hadsereg tisztjeivel, hogy azok a volt tisztok, akik eddig a román hadsereg tisztikarába való felvételüket nem kérelmezték, az utolsó határidőre, 1923. augusztus 31-ig pótolják műaszításukat, mert a megállapított határidőn túl történő jelentkezéseket nem veszik figyelembe. A kérvényeket naponta délután 8—12-ig, délután 3—6 óráig fogadják el a timisoarai hadkiegészítő parancsnokság.

— Eljegyzés. Klieger Leo mozi tulajdonos Arad-on eljegyezte Rosenzweig Gizikát Halmagin (Nagyhalmágyról.) (Mindén külön értesítés helyett.)

— Elítelt tolvaj. Az aradi törvényszék büntetőtanácsa mai ülésén három évi fegyházra ítélte Kün Erzsébet tolvajot.

— Hol működnek az adóbizottságok? Az aradi adókiutalás-bizottságok holnap, pénteken a következő utcákban folytatják munkájukat: az I. a Faurilor (Kovács) utcában, a II. a Locomotivei (Mozdony) utcában, a III. a Crisan (Karolina) és a Ciosca (Szt. László) utcában, a IV. a Brătianu (Weizser János) utcában a Banca Agrara Timisanától az Éles cég felé, az V. a Marasesti (Kossuth) utcában a páratlan oldalon a 63. számtól, a páros oldalon a 63. szám mal szembenlevő háztól, a VI. az Avram Iancu (Szabadság) téren a 21., 22. és 23. számú házakban, a VII. a Cercetasilor (Szt. Pál) utcában, a VIII. az N. Bogdan (Fácán) és a Badea Cartan (Angyal) utcában, a IX. az Oituz (Illés) utcában.

— Eltűnt átutalási levelek. Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti: Több temesvári pénzügyi tanácsnok feltűnt, hogy meglepően sok a reklamálás száma. A panaszok az április közepe táján kötött devizaüzletekre vonatkoznak és a felek felelősségre vonják a bankokat, hogy abban az időben megrendelt kifizetéseket a mai napig sem teljesítették. A bankok utána jártak a panaszoknak és ennek eredményeként megállapították, hogy az április 15. és 25-ike között postára adott levelek nyomtalanul eltűntek. Most a pénzügyi tanácsok megtekintették a szükséges lépéseket az irányban, hogy a levelek eltűntetésének kiletét felfedezzék.

— Sándor Pál és Benárd párba-joznak. Budapestről táviratozzák: Sándor Pál és Benárd Agoston képviselők lovagias ügyét holnap fegyverrel intézik el. A feltételek: könyvnyi lovassági kard, bandázs, végki-merülés, szuras kizárva. A vezetősegéd Reischl képviselő.

— Háztulajdonos az utcán. A napokban megemlékeztünk arról, hogy Szlávik Sándor aradi mechanikus nem költözködtetik be Aranykőz-utcai házába és az utcán állanak bútorai. Ma a lakás nélkül álló háztulajdonos ügyére vonatkozólag azt az értesítést nyertük, hogy Szláviknak a városban, ahol mechanikus volt, még ma is rendelkezésére áll eddigi lakása és a városban elfoglalt állása is, amellyel 2000 leies havijutetés és természetbeni lakás, fűtés és világítás jár. Jelenlegi lakója, csak az ősz folyamán adhatja át lakását Szláviknak, akinek azt előre meg is mondta, de Szlávik ragaszkodott a lakás azonnali kiürítéséhez. Ennek érvényesítésére pert indított lakója ellen, de ügyében még nem tüzték ki tárgyalást, és így az utcán lakó háztulajdonosnak nincsen bírói határozata lakásához való jogaira vonatkozólag.

— Elkészült utlevelék. Az aradi államrendőrség utlevelosztóknak a következők vették át utlevelüket: Erky János, Momak Flórián, Mekinek Géza, Deutsch Erzsébet és Magda, András Mici, Genáh Lipót, Verhos Mária, Hendl János és Ödön, Fekete Jakab, Bernáth Szeréna, Weisz Árpád, Angelotti Mátvás, Grobian Jenő, Pintér Ignác, Tóth Emma, Erster István, özvegy Prekupa Illésné, Szalay János és Szabó Kálmán.

— Vasárnap is lehet adót fizetni. Az aradi pénzügyigazgatóságon az adóbefizetések megkönnyítésére vasárnap is nyitva lesznek az adópénztárak és adót vasárnap is lehet befizetni. Az adópénztárak vasárnap délután fél kilenctől fél tizenkettőig fognak befizetéseket elfogadni.

— A radnai templomért. Lazay Endréné ezuton hívta fel mindazokat, akik a tűzvész által sújtott radnai templom és kolostor felépítésére rendezendő gyűjtésben résztvesznek és gyűjtésre jelentkeztek, hogy vegyék át a gyűjtőleveleket, mert a gyűjtés június 16-án megkezdődik. Lazayné naponta délután 2—4 óra között áll rendelkezésre lakásán, Bulev. Regele Ferdinand 16. (volt József főherceg-ut 10.) — A tűzvész által sújtott radnai templom és kolostor javára N. N. 50 leit. Kertész Gábor pedig 100 leit adományozott. Schik családjának Kertész 60, N. N. 50 leit küldött szerkesztőségünkbe.

— Elmenekült a kínai köztársaság elnöke. Londonból jelentik: Pekingi jelentés szerint Li-Jeng-Hung a kínai köztársaság elnöke Pekingből Tiencinbe menekült. Li-Jeng-Hung már 1916 óta elnöke a köztársaságnak és most ügylát-szik teljesen elvesztette a lábát alól a talajt. A pekingi rendőrök sztrájkba lépnek és így az ottani hatóságok védelme az esetleges forradalmi tulkapások ellen nagyon gyenge. Azt hiszik, hogy a rendőrök a sztrájkot azért kezdték, hogy a forradalmi csapatok minden ellenállás nélkül elfoglalhassák Pekinget.

— A magyar nemzetgyűlés elnöke. Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés mai ülésén Szcitovszky elnök bejelentette, hogy a kormányzó Daruváry Gézát ideiglenes külügyminiszterre, Nagy Emilt igazságügyminiszterre nevezte ki. Ezután több kisebb javaslatot tárgyaltak.

— Agyonlőtték a francia tiszték gyilkosát. Dortmundból jelentik: A franciák elfogtak egy embert, aki állítólag azonos a francia tiszték gyilkosával. Sikertelen azonban megszöknie, de üldözés közben agyonlőtték. Az állítólagos gyilkos azelőtt német rendőr volt.

— Újabb drágasági hullám Budapesten. Budapestről táviratozzák: Budapestet néhány nap óta újabb drágasági hullám fenyegeti. Legújabbban erősen megrágták a villamos, a cukor és a víz. A kockacukor körül 1810, a kristályvíz 1750 korona. Drágulás előtt áll a gyufa is. Az ár-vezetőbizottság erőteljes rendszabályokkal biztat, mert a korona esésének mértékét és az árak felhajtását nem tartja arányosnak.

— Magyar tudományos társulatok sajtóváltalata. Budapestről táviratozzák: A tudományos társulatok és intézmények országos szövetségének választmányja mai ülésén foglalkozott a tudományos társulatok sajtóváltalata kiépítésével. Az ülésen bejelentették, hogy a Stadion könyvkiadó és kereskedelmi részvénytársaság egy millió koronát ajánlott fel a szövetség céljaira.

— Vasárnap nem adnak dísznencziót. A város vezetősége közli, hogy azok, akik vasárnap akarták esküvőüket megtartani, az esetleg szükséges dísznencziót hétköznap szerezzék be, mert vasárnapokon a polgármesteri hivatal nem áll a közbizonyos rendelkezésére.

— Ezerem tanárból falusi plébános. Budapestről táviratozzák: A magyarországi ezerem tanárok súlyos anvagi helyzetére jellemző az a lépés, amellyel most Kmoskó Mihály, az ezerem theologiai karán a keleti nyelvek tanára felcserélte tanszékét Zámor kisközség plébániájává.

— Német gyermekek Aradon. Németország megszállott területeiről érkező gyermekek július tizenhétedikéig körül egy gyermek vonattal jönnek, amely kizárólag intelligens urialadok nagy szükségűt szenvedő gyermekeit hozza. Demetrian bankigazgató neje kéri azokat a családokat, akik ilyen 8—15 éves gyermekeket magukhoz venni hat hétre szándékoznak, sziveskedniük ebbeli szándékukat Mocion (Orczy)-utca 16. szám alá vele írásban vagy szóban közölni.

— A kurtakéri gyilkosság. A kurtakéri gyilkosság ügyében a vizsgáló bíró tegnap kiszállt a helyszínre, ahol tanukihallgatásokat fogatosított.

— Halálra ítelt német mérnök. Mainzából táviratozzák: A badeni anilingár egyik mérnökét a mainzi francia haditörvényszék halálraítélte, mert szabotázst kísérelt meg és mert robbanószereket találtak nála, amikor letartóztatására a gyárban megjelentek.

Hamar a labellit balykornak minden cipő tudja!

— Tennis, antilop és fehervászón cipő újdonságok Weinberger cipőüzletében Fischer Eliz-palota.

— Ola-gummi használata feltétlen biztonságot nyújt.

18748

Palma
Kaucsuktalp és kaucsuksarok
tartósabb a legjobb bőrnél!

Radio Hírrel Iróda 2837/a. sz.

— Halotthamvasztás kéregepapir-koporsóban. Berlinből táviratozzák: Az eddigi szabályzattól eltérően megengedték, hogy a halotthamvasztásnál az eddig előírt fa- és cinkkoporsók helyett kéregepapírból készült koporsókat is használhassanak.

— Poloskairással butorait ne tegye tönkre, hanem végeztesse azt Lovas lakástisztítóval. Vidéki munkát is vállalok. Str. Oituz 111. (Illés-u. 30a.)

— Gyermekkoszik, székek, nyugágyak, tenniszverők, futballok, utazó készletek, kofferok nagy választékban Hegedüs cégnél

Viharos szinészkongresszus.

(Szendrey Mihály lett az elnök. — Róna, Dezsőt és Fekete Mihályt kizárták az Egyesületből. — Tiltakozás az Egyesület feloszlása ellen.)

Clujról (Kolozsvárról) táviratozzák: Ma délután 1 órakor tartották meg Clujon (Kolozsváron) a magyar Szinészegyesület országos kongresszusát, melyen Isac Emil színészeti főfelügyelő is részt vett. A kongresszus a legnagyobb tiltakozás jegyében folyt le a Szinészegyesület feloszlása ellen. Fekete Mihály targul-muresi (marosvásárhelyi) színigazgató vissza utasította azokat a vádakát, melyeket az utóbbi időben az ellene irányult hajszá alkalmával tapasztalt. Gróf László leendő oradeamarei (nagyváradi) színigazgató személyi vonatkozású dolgokat jelentett be a kongresszusnak. Janovics Jenő dr. clujji színigazgató azokat az okokat ismertette, amelyek a Szinészegyesület elnöki tisztségéről való lemondására kényszerítették. Ezután megválasztották a kongresszus vezetőjét. Elnök lett Szendrey Mihály (Arad), alelnök Hetényi Flomér (Nagyvárad), jegyző dr. Buja Sándor (Arad).

Szendrey Mihály emelkedett ezután szólásra. Üdvözölte Isac Emilt, a kormányhatalom képviselőjét, majd rámutatott a kongresszus nagy jelentőségére, mert Erdély színészete válságos helyzetben van és fontosabb kérdések megvitatására még sohasem gyűltek össze a színészek. Kérte a jelenlévő delegátusokat, hogy őrizzék meg higgadságukat és felszólalásuk csak a tárgy keretén belül történjék, mert egzisztenciális kérdések kerülnek szóba.

Janovics Jenő dr. bucaresti tárgyalásainak eredményéről számolt be, amelyeket Soimescu vezérfelügyelővel folytatott. Elmondta, hogy Soimescu ragaszkodott az Egyesület feloszlásához, mert csak ennek feljesítése esetén adja ki a nyolc koncessziót. A vezérfelügyelő felszólította, hogy lépjen be a román színészegyesületbe, mert ott is megtalálják érdekeik védelmét. Kifejtette ezután Janovics a színészegyesület fenntartásának szükségességét, amely

főről és nyugdíjáról gondoskodik. Bucuresti tárgyalásaival egyidejűleg a román színészegyesület kongresszust tartott Monoilescu elnöklete alatt, ahol a román színészek lelkesen védtek magyar kollégáik érdekeit, úgy, hogy a jelenlévő magyar színészeket könnyű meggyőzte ez az ünneplés.

A kongresszus mindvégig a legnagyobbat izgalomban folyt le. Egyhangulag elhatározták, hogy Róna Dezső aradi színigazgatót kizárják az Egyesületből és vele minden emberi életközösséget megszüntetnek. Rónát teszik egyedül felelőssé azért, hogy a magyar színészet ilyen válságos helyzetbe jutott. A Róna elleni társadalmi bojkott minden magyar színészre kötelező.

Ugyancsak elhatározta a kongresszus, hogy Fekete Mihály targulmuresi (marosvásárhelyi) is kizárja az Egyesületből. Mikor ezt Fekete meghallotta, elhagyta a közgyűlés termét. Janovics Jenő dr. lemondását nem fogadták el és elhatározták, hogy az elnöki tisztséget, amíg a zavaros állapotok le nem csendesednek, nem töltik be. A kongresszus egyhangulag a Magyar Szinészegyesület fenntartása mellett döntött. A kongresszus határozatait három delegátus viszi le Bucurestibe, a melynek tagjai Lengyel Vilmos, Harsányi Miklós és Sümeji Ödön. A delegációval Szendrey Mihály is Bucurestibe utazik.

Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste Róna Dezső színigazgatót, akivel közölte a kolozsvári határozatot. Róna kijelentette, hogy a határozat nem érte váratlanul. Különböző nélfány napon belül megadja a kellő és méltó választ a kizárási határozatra.

Kandia főzőcsokoládé felülmúlhatatlan minőségű

1/2 kg-os csomagokban is kapható. Minden háztartásban nélkülözhetetlen. I-13764

Mozi.

* A gyémánthajó az Urániában. Az Uránia vasárnapi előadásaként rendkívül érdekes, változatos meséjű kalandortörténet kerül bemutatásra, a melynek főszerepeit Ressel Orla és Corl de Vogt játsszák. A történet a „Buddhahajó gyémánt” körül fordul; nagyszerű fantáziával megcsinált, misztikus titokzatos indiai dráma, amelyben egy exotikus és fantasztikus társaság valóságos hajszát rendez egy csodatevőnek hitt gyémánt után. A páratlanul érdekes film csak vasárnap látható az Urániában.

* Fekete Cezár a címe annak a Conan Doyle regénye után készült filmszenzációnak, amelynek bemutatója pénteken lesz az Apollóban. Az aranyásók birodalmába, Alaska jégmezőjére visz a pompás történet. Változatos és izgalmas jelenetek kergetik egymást ebben a szenzációs

nagyszerű filmben, amelynek főszerepét Douglas Fairbanks játssza s amely péntektől vasárnapig marad az Apolló műsorán.

Közgazdaság.

A valutapiac.

A magyar korona egész kis mértékben emelkedett a zürichi nyitáznál és a zárlatig nem változott. A budapesti Devizaközpont ma ismét emelte a valutaárakat és a leit egyszerre 4 koronával emelte. Varsó ismét az osztrák korona alá esett és alábsúlyodt a francia frank és a dinár is. A bécsi kifizetés az osztrák korona fölé emelkedett, ami az osztrák kölcsön jó híreinek első hatása a zürichi tőzsdén.

Aradi valutaárak. (Június 14.)
Francia frank 13, svájci frank 35, dollár 200, dinár 2.10, szokol 5.80, márka 0.0035, lira 9, angol font 890 magyar korona 0.03, osztrák korona 0.0030. — Kifizetések: Budapest külföldi 34, belföldi 40, Bécs 360, Berlin 0.0020, Prága 5.95, Zürich 35.60, Milano 9.20, London 915, Páris 2.80, Newyork 198, Belgrád 2.15

Temesvári devizaárak. (Június 14.)
Berlin 0.0020.50, Zürich 35.40, Prága 5.90, Newyork 197.50, Páris 12.70, London 913, Milano 9.18, Belgrád külföldi 2.20, belföldi 2.10 Budapest külföldi 34, belföldi 40, tényleges 39, Bécs 364.

Bucurestii tőzsdézárlat. (Június 14.)
Kifizetések: Páris 12.72, Berlin 0.0024, London 910, Newyork 198, Milano 9.30, Zürich 35.75, Bécs 0.0029, Prága 590, Budapest 375. — Valuták: Napoleon 700, márka 0.0035, leva 1.70, török lira 1.15, angol font 900, francia frank 13, svájci frank 35, lira 9, drachma 5, dinár 2, dollár 200, lengyel márka 0.0035, osztrák korona 0.0027, magyar korona 0.03, szokol 5.80.

Zürichi nvítás. (Június 14.)
Berlin 0.0057, Newyork 557.50, London 2572.50, Páris 35.5250, Milano 25.00, Prága 16.64, Budapest 0.08, Belgrád 6.15, Varsó 0.0080, Bécs 0.00786250, bélyegzett 0.007850.

Zürichi zárlat. (Június 14.)
Berlin 0.0053, Amsterdam 218.30, Newyork 55750, London 2570, Páris 35.35, Milano 25.80, Prága 16.65, Budapest 0.08, Belgrád 6.05, Varsó 0.0075, Bécs 0.007872.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Június 14.)
Napoleon 24400, Amsterdam 2652—2722, Belgrád 75—77.50, Berlin 0.06.50—695, márka 0.07—7.45, Bucuresti 35—37.50, lei 35.50—38.50, London 31250—31950, angol font 31270—31970, Milano 315—327, Newyork 6775—6950, Páris 434—444, francia frank 437—449, Prága 202—210, Varsó 0.09.70—12, Bécs 0.09.50—10, Zürich 1215—1250, svájci frank 1220—1255.

— Árlejéti hirdetmény. Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara közli: A lipovai felső kereskedelmi iskola

igazgatósága az iskola épületének javítási munkálataira e hó 24-én délelőtt 11 órakor árlejéti tart. Részletesebb felvilágosítással a Kamara irodája szolgál a hivatalos órák alatt (9—14.)

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF
felel.
Cenzuraf:
IOAN NICHIA

CREME MADELAINE
Kiváló hatású kozmetikai készítmény szeplő bőrátka (mitesser) pattanások, arcvörösség, májoltok és arcbőr minden tisztatlansága ellen. — Készítik: **Dr. Földes & Hehs** gyógyszerészek, pipere szappan és vegyészeti gyár: Arad, Micalaca. Budapesten Bertalan-utca 26. Margit crame gyár. Ügyeljünk a márkára, óvakodjunk a hamisításoktól és hasonnemű utánzatoktól. 13891

Móritz József
cukrász műhelyét Str. Metianu 2. (Forray-utcából) Str. Spiru Gheorghiu 10. (Akác-utca, Kormon-házba) helyezte át.
T. vevőitől és rendelőtől további szives pártfogást kér teljes tisztelettel.
Móritz József
cukrász.
3272

Legolcsóbb bevásárlási forrás benzín, petróleum és gépolaj **DIMITRIE SUCIU.**
Str. Metianu (Forrai-u.) 14. :: Telefon 914.

Ma pénteken
esie a Strada Brațianu și Strada Consto-torului (Batthyány- és Weitzer-utak) sarkán levő csinosan berendezett „Zöld-kertben” nagy **halestély** lesz, mely alkalommal izletes hegyaljai borok kaphatók. Abonánsokat állandóan elfogadok. Egy ebéd 3 fái étel 14.— Lel. Esténkiat elsőrendű, cigányzene! Szives pártfogást kér: **Werkmeister János.**

Tőkebefektetésre
alkalmas elfoglalt lakással rendelkező bér- és magánházak, gazdálkodásra alkalmas házak, keres-mával és fűszerüzlettel bíró házak, háztelkek eladó k. 13272
Bővebbet: **WALLINGÉR-IRDÓBAN.**

HIRDETMEŒY.
A leégett Mária-Radnai Kegyetemplom és zárda épület helyre-állítási munkálatainak biztosítására folyó hó 24-ére zárt versenytárgyalást hirdetek. Ajánlatok fenti nap délelőtt 8 óráig adandók be a radnai zárdafőnökséghez, hol azok ugyan aznap délelőtt 9 órakor bizottságilag fognak felbon-tatni. Az erre vonatkozó tervek, műleírás ugyanott megtekinthetők és szóbeli felvilágosítás kapható. Az ajánlatok közötti szabad választás joga föntartva. 3354
Radna, 1923. június hó 11-én.
P. Kaiser Nándor.
Házfőnök.

Apró hirdetések.

Levelezés.

"TABAJDY-Utca Sarok." Kérek címet, vagy jellegét e lapban közölni, hogy irhassak Önnek. Kézcsókkal. 3336

Alkalmazás.

EGY MEGBIZHATÓ száraz dada keresetlik két hónapos baba mellé 500 lel fizetéssel. Cím a kiadóban. 700

EORPINCÉBEN iartas pincemunkás áru kibordónak felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 3325

MUNKÁSNÓK felvétetnek kefégyár Str. Muresanu (Nádor-utca) 5. 3348

FEHÉRNEMŰ varrást és javítást elvállalok. Házhoz is megyek. Cím a kiadóhivatalban. 3355

MINDENES FŐZŐNŐ fiatal házaspárhoz jó fizetéssel elcséjére kerestetik. Cím a kiadóban. 3359

IDŐSEBB nőhöz minden felvétetik. Str. George Lazar II. (Simonyi-utca) 14. 13149

KÖNYVELÉSSEN. gép- és gyorsírásban iartas fiatalembert, vagy kisasszonyt keres azonnali belépésre helybeli cég. Ajánlatokat "Azonnal" jellegre kiadóhivatalba. 3362

MINDENES, ki főzni tud, jó fizetéssel azonnal felvétetik Kalász János borkereskedőnél. 3367

ÖZVEGY ASSZONY kis gyermekével bármilyen állást keres. Vidékre is megy. Cím a kiadóban. 3364

Lakás.

KÉTSZOBÁS butorozott lakás központban azonnal átadó. Uranus. főpostával szemben. 13905

Vétel és eladás.

FÜRDŐ-DRESS 110 Leiert Strasser divatruházában, szemben a Lutheránus templommal. 3051

KÉZIMUNKA ASZTALTERITŐ, ágyneműk, asztalneműk, disztárgyak, butorok, függönyök, íróasztal, óra, képek, servise, stb. eladók. Strada Consistorului 12. (volt Baththyány-u. 23.) I. em. jobbra

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászönyeget, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

ELKÖLTÖZÉS végett különféle házi berendezések eladók. Cím Bulev. Dragalina (Apponyi-ut) 1. földszint a lépcsőn. 3353

MIELŐTT nyári szükségletét beszerezné, saját érdekében nézze meg Vándor divatruház kirakatait Strada Metianu. 13149

BENZINMOTOROK 5.5 és 14 HP. kocsiraszerelve fűréssel eladó. Uranus, főpostával szemben. 13905

URISZOBA vadozatul eladó. Salon Artistique Fischer Eliz-palota. 13576

VESZÉK könyvtárakat, hangjegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyvkereskedése, 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár. Telefon 385. 13629

BUTOR RAKTAROMBAN ebédők, háló szobák, valamint kárpitos áruk olcsó áron kaphatók, Wiegensfeld, Strada Emlinescu (Deák Ferenc-utca) 40a) 13585

SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ kézimunka függönyök, ágytakarók, csipkefüggönyök dus választékban. Modern előnyomda. Erzsébet kézimunka üzlet színház mögött. 3069

Plombált, valódiszegedi édesnamcs, rózsa és mercantill

PAPRIKA

szükségletét mindenkor a legelőnyösebben szerezheti be:

BODNÁR TESTVÉREK

szegedi paprika-import, romániai főlerakatában ARAD. Strada Mocioni No. 4. (Orczy-utca) 1. szám. Eladás csak nagyban.

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szönyeget, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

Ingatlan.

SAROKHAZ, fűszerüzlet, korlátolt italmérés és trafik elárúitással, forgalmas helyen az állatvásártérre vezető utcónalon eladó. Cím a kiadóban. 3361

ADÓMENTES szép 5 szobás magánház 240 ezer Leiert sürgősen eladó. Haásziroda, Strada Románului 5. (Zrínyi-utca.) 13530

STR. BLANDUSIEI (Közép-utca) 17a) számú ház elfoglalható lakással eladó. Ugyanott egy alig használt halottas kocsis eladó. 3356

TÖBB HÁZ ELADÓ! Str. Sft. O. Iosif (Baiza-utca) 2., Str. Pache Protopopescu (Bethlen-utca) 14., Calea Ardealului (Erdélyi-ut) 12. számú házak fűszerüzlettel eladók. — Barackán egy szőlő kolnával eladó. Bővebbet Calea Ardealului (Erdélyi-ut) 12. sz. alatt. 3360

KÜLVÁROSI gyönyörű magánház négy szoba zárt folyosóval 130.000 Leiert eladó. Uranus, főpostával szemben. 13905

Üzletek.

JÓFORGALMU fűszerüzlet korlátolt italméréssel, elfoglalható lakással eladó. Cím a kiadóban. 3310

ELŐNYOMDA berendezéssel eladó. Cím Strada Cogalniceanu (Mikes Kelemen-utca) 8. 3327

Különféle.

VILLÁNYSZERELEST, csengőberendezést legolcsóbban vállal Schwarz műszerész Strada Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 3. 12815

VANILON. Legjobb, legtökéletesebb Vanilla pótser cukrászok, kávéház tulajdonosok s minden háztartás részére. Fagylaltok, finom tészták, likörök előállítására legalkalmasabb. Készíti dr. Földes & Hehs vegyészeti gyár Arad. 13601

ELVESZETT egy gyémántköves arany gyűrű (fémjelzés nélkül). Megtaláló igen magas jutalomban részesül. Cím a kiadóban. 3357

ELVESZETT SZERDÁN este a Strada Cogalniceanu (Mikes Kelemen-utca) egy retikül, arany órával és több aprósággal. Mivel az óra nagyon kedves emlékek, kérem a becsületes megtalálót, nagyon magas jutalom ellenében adja le Str. Doamna Purgly Lajosné-utca 210. 3365

Keményfia (tűzifa) szakmában, irodai teendőben, könyvelésben jártas, románul tudó, gyakorlott diszpozitoképes munkaerőt azonnali belépésre keresünk.

Fizetési igény, működésről részletes ajánlatokat "Aradi fatermelő cég" jellegre KELET hírlapjához Aradra kérjük beküldeni. 13149

Denaturált szesz

Strada Maraşesti (Kossuth-utca) a rendőrség mellett

UZINELE COMUNALE ARAD.

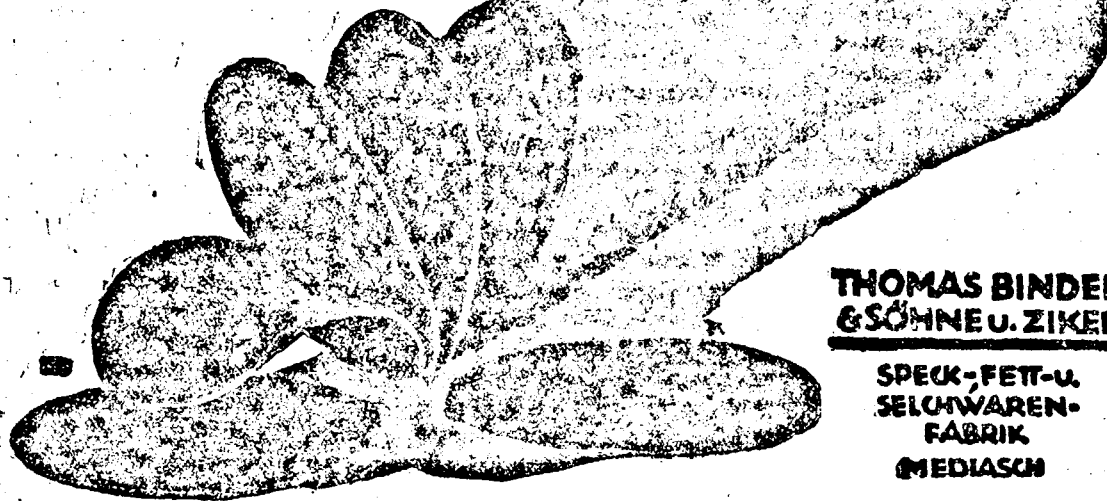
Miután a prefektus ur jóváhagyta a víz- és gáz egységárának március 1-től való emelésére, valamint a mérők után megállapított óvadékokra vonatkozó tanácsai határozatokat, ezeknek befizetése most már feltétlenül kötelező.

A városi üzemek igazgatósága sajnálattal állapítja meg, hogy a közönség a fizetésekkel óriási hátralékban van és minthogy az így befolyó jövedelmek nem elegendők a napi kiadások fedezésére, a késedelmes fizetés veszélyezteti az üzemek zavartalan menetét. A gépiüzemek igazgatósága ezért felkéri a közönséget, hogy a bemutatott számlákat, amelyeket a jövő héttől kezdődőleg újlag szét fog küldeni, mindenki már csak a saját érdekében is annál is inkább haldéktalanul fizesse ki, mert ellenkező esetben, hogy az üzemek zavartalan menetét biztosítsa és az ahhoz szükséges összegekről gondoskodhassék, kénytelen lenne erélyesebb rendszabályokhoz nyulni és pedig a vízvezeték és csatornázási szabályrendelet 42. és 49-ik paragrafusával, valamint a gázszolgáltatásról szóló szabályrendelet 13-ik paragrafusa értelmében a szolgáltatás egyidejű beszüntetése mellett, a hátralékos összegeknek közigazgatási végrehajtás útján való beszedése iránt a szükséges intézkedéseket megtenni. 3363

A legjobb minőségű szalámi a

MEDIA

Salami

THOMAS BINDER & SÖHNE U. ZIKELI

**SPECK-FETT- u. SELCHWAREN-FABRIK
MEDIASCH**

13149

A mediasi (medgyesi) Thomas Binder & Söhne és Zikeli-cég által gyártott elsőrendű szalámirud kerék óeges oimkével van ellátva. :- Kérjük a vásárlásnál erre ügyelni!

Kapható minden jobb csemege- és fűszerüzletben.